

Hrabalovo Kersko 2015

Již posedmnácté se sejdeme – milovníci Bohumila Hrabala, jeho knížek a jeho (i našeho současného) Kerska – při setkání Hrabalovo Kersko, a to v sobotu 23. května.

Tradičně začneme již dopoledne, a to v Nymburce na startu cyklojízdy a tentokrát i u přístaviště lodí na labském břehu – do Kerska popluje výletní loď Blanice. O desáté se také, jako každý rok, sejdeme u Svatojosefského pramene, abychom se pod dohledem dřevěného svatého Josefa vydali na procházku Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád. Z nádraží v Kostomlatech, od pamětní desky autora Ostře sledovaných vlaků, vyjde druhá část pochoduujících, aby se u zdymadla v Kostomlátkách nalodili a nechali se převést na druhou stranu, kde se všichni sejdou u menhiru a pokračovat v procházce budou společně.

Odpolední program na zahradě Lesního ateliéru Kuba bude zahájen ve 13 hodin a vystoupí v něm divčí trio Přelet MS a kapela Trampstejk, divadelní spolek Hálek zahraje inscenaci Boganova maturita (na námět Života bez smokingu zdramatizoval Honza Řehounek). Svoji účast přislíbili Petr Brukner, možná Jiří Menzel a určitě Jiří Lábus. Moderovat celé odpoledne bude Vítěk Špinka.

Těšíme se na setkání. Vezměte si s sebou dobrou náladu a deštníky – zaručenou zbraň proti špatnému počasí, aby nepršelo, jako v loňském roce.

Bližší informace www.knihovna-nbk.cz.

Sejdeme se u hospůdky U Pramene.

S leninským učením bez Hrabala

Městská knihovna v Nymburce uspořádala 7. května 1980 literární besedu s Bohumilem Hrabalem. U kulturní veřejnosti se setkala se zájmem – prostory knihovny se zaplnily do posledního místečka. Ale místní týdeník Nymbursko o této krásné kulturní události a významném rodákovi nenapsal ani řádek. Není divu, mezi titulky „Před plénem k ideologické práci“, „S leninským učením ke komunistickým zítkům“, „Závazky jsme čestně splnili“, „Neumannovy Poděbrady – Básník a člověk jedno jsou“ s fotografií Jiřiny Švorcové či „Všestranný rozvoj mladé generace“ se Bohumil Hrabal jaksi nehodil.

Nejhroší leta svého života
jen shrošíl v Nymburce.
Proto se ve svém psaní
nemstá le wrwím k mešobku,
ve kterém se nezastavil čas.
7. května 80. Hrabal

„Domáci úkoly, také z pilnosti“

Čítam si súčasne dve knižky – „Domáci úkoly z pilnosti“ i „Domáci úkoly“ – tak na preskáčku, chvíľu jednu, chvíľu druhú. Delí ich od seba zhruba trinásť rokov, ale najmä rozdielny svet, v ktorom vznikli. „Domáci úkoly“ vydal Bohumil Hrabal v roku 1969, teda v dobe doznievajúcej autorskej i vydavateľskej slobody, no, povedzme, že skôr istej voľnosti, prežívajúcej ešte spred roka 1968. A „Domáci úkoly z pilnosti“ vyšli v roku 1982, v čase tuhej normalizácie, keď po viacročnom zákaze síce mohol Hrabal opäť publikovať, no len za cenu neustáleho atakovania svojich textov zo strany komunistických cenzorov, tupých ideológov a závistlivých, zakomplexovaných, pomstychtivých straníckych lektorov, a zároveň sústavnej buzerácie agentov ŠTB. Vyhrážky, vydieranie, verejná diskreditácia, to bola pre Hrabala smutná realita. Dovoľte malú ukážku lektorského chrapúnstva.

„Přečetl jsem třetí verzi. Podstatné připomínky k druhé verzi rukopisu byly splněny. Jde o mé návrhy, uvedené pod bodem 1 až 3. Jen bych přečeštějšť prověřil všechna jména. Rukopis má do jisté míry charakter vzpomínky na vzpomínat se (má) ten, kdo je toho hoděn. (sic! pozn. aut.) Další připomínky nemám a doporučuji svazek vydat“.

V. Ržounek

26. července 1981

Ale! Aj keď sú tie knižky v mnohom diametrálne odlišné, ba dokonca principiálne nezrovnateľné, majú aj nemalo podobných identifikačných znakov. Predovšetkým, obidve knižky sú obsahovo zaujímavé, dobre napísané, a teda čítavé, zábavné, ba dokonca aj poučné. Ani jedna síce nepatrí k nosným pilierom Hrabalovho diela, a hoci sa zaoberajú spisovateľovou tvorbou v podstate

marginálnou (možno ich priradiť k poznámkam na okraj, in margine), rozhodne to nie sú texty zanedbateľné či nebudaj bezcenné. Jedna i druhá knižka predstavuje Hrabala, ako vynikajúceho remeselného majstra literárnej každodennosti.

Tak, ako Hrabal dokázal nájsť perličku na dne vo svojich hlavných dielach, našiel ich aj na okraji svojich slávnych textov. Na margu. Obidve knižky obsahujú drobné skvosty, ktoré čitateľa pohladia na dušu. Isteže, vidno na nich ten rozdiel v možnostiach autorskej voľnosti a slobody, no aj v cenzúrou drasticky oklieštených, dôsledne preosiatych, niekedy aj brutálne znásilnených textoch „Domácích úkolů z pilnosti“ možno nájsť nemalo krásy a radosti z písania i čítania. Ja tvrdím, že je to dobrá a dokonca vzácna knižka, názorne dokazujúca, že Bohumil Hrabal bol ako autor nezničiteľný. Pre mňa osobne, je to knižka o to vzácnejšia, že „Domáci úkoly z pilnosti“ boli prvou Hrabalovou knihou, ktorú som si kúpil. Ale tu nejde o sentimentalitu. Čítam ju dnes totiž, a to aj v konfrontácii s „Domácimi úkolů“ (s tým reprintom pôvodného, skartovaného vydania z roku 1969), s rovnakým záujmom, ako kedysi pred vyše tridsiatimi rokmi. Jednoducho, Bohumil Hrabal bol dobrý v každom čase a za každých okolností. Bol to skutočný „šrajber“ par excellence. „Mistr krytých dvorců“. Mám ho skrátka rád, „Mistra“ jedného.

Porovnávanie „Domácích úkolů“ (1969) s „Domácimi úkolů z pilnosti“ (1982) je veľmi zaujímavou a poučnou činnosťou. Tá prvá knižka je okrem iného svedectvom o dobe (aj keď takisto totalitnej), a tá druhá predovšetkým svedectvom o úpadku doby. Povedal by som, že druhá knižka je dnes vzácna hlavne kvôli tomu svedectvu o úbohosti obdobia tzv. normalizácie. Ale je vhodné mať po ruke odrazu obidve knižky a čítať si v nich súčasne, paralelne, tak

na preskáčku. Vyskúšajte si to! Dozviete sa kopu zaujímavých vecí, v podstate veľmi smutných, ale zato múdrych a poučných.

„Domáci úkoly z pilnosti“ je knižka, v ktorej autor už na prvý pohľad, najmä v porovnaní s „Domácimi úkolů“, veľa odvahy neukázal. Práve naopak. Ak však chcel, aby mu vydali knihu, odvaha sa použiť nedala. To, čo Bohumil Hrabal v tom súbore rôznorodých krátkych textov čitateľovi ponúkol, však nebol prejav zbablosti. Povedal by som, že išlo skôr o istý prejav českej „vyčananosti“, teda ľstivosti, prefikanosti, vďaka ktorej sa mu podarilo dosiahnuť (ani prvý, ani posledný raz), že komunistickí cenzori pre stromy nezbadali les. Všetky tie niekoľkonásobne dôkladne preosiate marginálie boli zdanlivo zbavené všetkého režimu nepohodlného a škodlivého. Súdruhovia z nich chceli urobiť totálne banality, nezaujímavé, nič nehovoriace „dristy“, bezduché hospodské „žvásty“ bez akejkoľvek výpovednej hodnoty. Ale to sa im ani len zďaleka nepodarilo.

„Domáci úkoly z pilnosti“ majú určite svoju nemalú výpovednú hodnotu, aj keď do značnej miery s mínusovým znamienkom. V prvom rade nimi Hrabal svojich cenzorov usvedčil z kultúrnej ignorancie, totálnej hlúposti, ľudskej zhovädilosti, a v konečnom dôsledku aj z neschopnosti umelecky zničiť jednak jeho samého, jednak slobodné, nezávislé písanie celkovo. Isteže, Hrabalove znásilnené marginálie určite nie sú ukážkou slobodnej tvorby, to ani náhodou. Ten les, ktorý som spomenul, to bolo najmä samotné meno Bohumil Hrabal a fakt, že mu museli opäť vydať ďalšiu knihu, ktorú si mohlo kúpiť, a aj okamžite kúpilo, päťdesiat tisíc ľudí vrátane jedného Košičana, u ktorého sa tým naštartoval proces „hrabalizácie“ trvajúcí už vyše tridsať rokov.

Peter Pačaj, Košice

Návrat ke Skřivánkům

V jakémsi výprodeji jsem si koupil za 20 korun DVD s Menzelovými Skřivánky na niti. Hned ten večer jsem si je pustil a znovu opakovaně a překvapeně zjistil, jak je to dobrý film. Ač byl natočen již v roce 1969, nic neztratil na své působivosti.

Podnítilo mne to i k tomu, abych se podíval na internetové diskuse, z nichž jsem vylbral několik příspěvků:

„Jeden z těch lepších Menzelových lyrických výletů po stopách slov, myšlenek a povídek Bohumila Hrabala.“

„Asi nejpronikavější vzhled do temného období padesátých let.“

„Skřivánci jsou lehce humorným pohledem na absurditu budování socialismu v padesátých letech. Zároveň je to film dojem-

ný a hluboce lidský, ozdobený vynikajícím obsazením. Dvacet let nuceného odpočinku v trezoru dokazuje, že vynikající filmová díla vůbec nestárnou.“

„Udělat z „poldovky“ poetické místo, považují také za pětihvězdičkový kumšt.“

„Poetický pohled do pekla padesátých let.“

„Skřivánci jsou velice silným a odvážným dílem s morálním poselstvím, které ukazuje rozdíly mezi slušností a zákeřností a to ve velice lidské podobě a tak nějak česky s humorem...“

„Málokdy se člověku stane, aby se při sledování snímku neustále pochechtával a zároveň trpce pokyvoval hlavou nad tím, co právě vidí.“

Takovéto komentáře je možné si přečíst

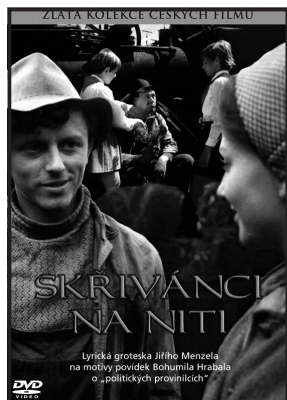
v internetových diskusích kolem Menzelova hrabalovského filmu Skřivánci na niti.“

Ona síla Skřivánců na niti nespočívá ale jen v geniální předloze Bohumila Hrabala a v brilantním zpracování Jiřího Menzela. Na kvalitě filmu se podílely i fantastické herecké výkony. Za připomínku stojí Rudolf Hrušínský - důvěrník, Václav Někár - adventista Pavel Hvězdář, Jitka Zelenohorská - vězenkyně Jitka Hlaváčová, Vlastimil Brodský - brigádník Doktor, Míla Myslíková - kolečkářka Elza, Leoš Suchařípa - brigádník prokurátor, Vladimír Šmeral - senilní Zdeněk Nejedlý, ale i Zdeněk Svěrák - delegát ÚRO, a další mistři epizodních rolí.

S „Doktorem“, když při pohledu na hvězdy spadne do díry, bych o filmu řekl:

„To je ta oslava člověka: vidí samé ideje, a klopýtne o kdejaké hovno. Vítězství sestává ze samých průserů.“

Jan Koloděj, milovník Hrabala, Olomouc.

Českobudějovické Bambini di Praga

Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích uvedlo 16. ledna premiéru hrabalovské inscenace **Bambini di Praga** v drammatizaci Václava Nývltu a v režii Janusza Klimszy z Ostravy.

Trojice sympatických podvodníků využívá napjaté atmosféry roku 1947, kdy rostou obavy z likvidace drobných živnostníků, a nabízí ustrašeným holičům, drogistům a řezníkům své pojištění „Opora ve stáří“. Snad ještě víc než zisky těší tuhle partičku důvtipné hry, které sžívají se svými důvěřivými klienty. Pak ale rozšíří své řady o okouzlujícího mladíka s andělskýma očima a nestačí se divit...

Osoby a obsazení: Bucifal – Jiří Suchý j. h., Dirigent – Martin Hruška, Uhde – René Šmotek, Viktor – Ondřej Veselý, Nadja – Věra Hlaváčková, Uršula – Teresa Branna, Matka / Slečna Hroudová – Jaroslava Červenková, Řeznice / Manželka – Taťána Kupcová, Krause / Zahradník – Jiří Untermüller,

Řezník / Holič / Bloudek – Tomáš Drápela, Nulíček / Lakýrník – Pavel Oubram, Drogišta / Cuc – Jan Dvořák, Taneční mistr – Jan Kaštovský, Pianista – Sergey Perepeliantyk.

Představitel Bucifala Jiří Suchý uvedl:

„I když někdo nemusí být zrovna Hrabalovým fanouškem, těžko popře, že Hrabal je jeden ze základních kamenů naší kultury. Kdo nečetl alespoň některé z jeho stěžejních děl, těžko se mohl vyhnout filmovým adaptacím, díky nimž jeho postavy zlidověly. Můj vztah k němu je především pln obdivu, jak dokázal nenápadně propojovat autentické situace ze života se svou nádhernou fantazií. Vzniklo tak především dílo nejen velmi jazykově kultivované, ale plné citu a lidskosti. Nejráději mám novelu Ostře sledované vlaky, při jejímž čtení přebíhá po zádech nežného humoru nesnesitelný mráz...“

...Moje postava se jmenuje Bucifal a vnáší do příběhu napětí a nečekané rozuzlení. Nerad bych prozrazoval víc, než

je nutné, ale ve své podstatě jde o člověka, který přichází do světa zločinu, ve kterém se pohybuje jako ryba ve vodě, aby si nakonec neodnesl lup, ale hlavně poznání o lidech a především o sobě. Jsem moc rád, že si takovou postavu mohu zahrát.“

Ked' Hrabal rapuje

Čím viac Hrabala čítam, tým viac ho vnímam v hovorovej podobe, z textu sa mi stáva zvuková stopa, melódia, hudba ktorú počúvam svojimi očami. Hrabal sa hovorom ľudí nielen inšpiroval, on ho vo svojich textoch doslova uložil, jeho texty sú vlastne nosičmi hovoreného slova, teda zvuku, ktorý premenený na literu absorbujem očami, no v hlave sa mi písmenká opäť menia na zvuky a z písaného textu sa zase stáva verbálny prejav.

Niektoré texty, ktoré čítam často, najmä tie „allaprima“ napísané, sú mi melódiou, hudobným prúdom, skladbou symfonickou, čosi ako Vltava. Doslova sa vznášam na vlnkách bystrého toku plynuceho až do záverečnej radosti.

Bohumilovi Hrabalovi sa v písanom texte podarilo zachytiť hovorené slovo spôsobom, ktorý ma fascinuje a hoci si to väčšinou ani neuvedomujem, ja Hrabala nečítam, ale počúvam. A nepotrebujem k tomu žiadnu audionahrávku. To počúvanie Hrabala očami nie je mechanická, technická záležitosť, ako keď si pustíte cédečko trebárs s pánom Somrom, nie, to je, aspoň pre mňa, skôr otázka transcendentného prepojenia, mimozmyslového vnímania, akoby ku mne hovoril sám Bohumil Hrabal, ale tiež nie tak, ako z audiokazety, znie mi to skôr ako hlas odkiaľsi „zhora“, z minulosti, z iného sveta, ktorý bol a už nie je, ale zároveň akoby existoval paralelne s tým súčasným.

Bohumil Hrabal nepotrebuje technické prostriedky, aby ho bolo počuť. On ten ľudský hovor, tie „hovory ľudí“, neprepisuje do slov zložených z písmen, nevytvára z nich „hluchý“ vizuálny záznam akýchsi hieroglyfov vytesaných do kamennej platne, nešifruje zvuky do znakov, Bohumil Hrabal píše zvukom, sprostredkúva imaginárny „rozhlasový“ prenos príbehov čitateľov poslucháčovi. Hrabala jednoducho počuť!

Bohumil Hrabal je pre mňa „zvukovým majstrom“, „hudobným prekladateľom“, ktorý namiesto nôt používa písmená. Literu. On je vlastne zvukový literát. Svojrásny hudobný režisér, ktorý serviruje také lahôdky, ako napríklad „Taneční hodiny pro starší a pokročilí“, „Něžný barbar“ a tiež „Dopisy Dubence“, ako aj iné „pozdni“ texty. A len tak mimochodom, Bohumil Hrabal bohato využíva rôzne „hudobné“ žánre, takže na svoje si prídre vlastne každý, milovník symfónie, ale aj džezu, a odpusť mi Pane, dokonca v niektorých momentoch snád aj rapu. A to je jediný, ktorý dokážem zniesť a ešte sa mi aj páči.

Peter Pačaj, Košice

Hrabal z let šedesátých

Nakladateľstvo Mladá fronta pokračuje ve vydávaní knih Bohumila Hrabala. V prosinci vyšiel pod názvom Skřivánek na niti svazek obsahující texty Perlička na dně, Pábitel, Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet a Morytáty a legendy. Jako úvod je použita stať Emanuela Frynty nazvaná Náčrt základů Hrabalovy tvorby z roku 1966, kdy byla zařazena jako doslov k výboru Automat svět. Hrabalovy texty, otištěné na třech stech devadesáti stranách, jsou doplněny dalšími osmdesáti stranami, na nichž je komentář editorů, jimiž jsou Václav Kadlec, Jiří Pelán a Claudio Poeta, a bohatý poznámkový aparát k jednotlivým knihám. U každé je přehled předchozích vydání, odkazy na recenze k dané knize a několik výňatků z rozsáhlejších textů (tzv. excerpta) věnovaných jednotlivým knihám

nebo autorovi všeobecně. Ke každé povídce je vytvořen soubor poznámek vysvětlujících dobové realie, slangové či odborné výrazy nebo termíny dnes již neužívané a málo srozumitelné, stejně jako identifikujících v textu zmíněné reálné osoby. Tento poznámkový aparát může být důležitou pomůckou i pro překladatele. V obdobné úpravě hodlá nakladatelství postupně vydávat i další knihy Bohumila Hrabala.

Při novinářské prezentaci této knihy byli přítomni také seznámení s bibliofilským vydáním Hrabalových Postřizín obsahujícím pět originálních barevných linorytů od Antonína Střížka. Tuto krásnou knižku vydalo nakladatelství a knihkupectví AULOS sídlící v Michalské ulici č. 21 v Praze 1.

Ivan Kott

BESEDA PRO KRAJANY

Tomáš Mazal v Austrálii

Konzulát ČR zorganizoval 19. března v Sydney pro australské krajany večer k připomenutí 101. výročí narození spisovatele Bohumila Hrabala.

Spisovatel Tomáš Mazal a básník a výtvarník Pepča Stejskal zavzpomínali na svého kamaráda, významného spisovatele, jenž by 28. března 2015 oslavil 101. narozeniny, Bohumila Hrabala. Během večera se oba pánové s diváky podělili o veselé osobní historky se slavným autorem, připravili výstavku Hrabalových knih, které vyšly i čínsky, japonsky, hebrejsky či Braillovým písmem. Diváci měli možnost zhlédnout i soukromá videa, na kterých byl zaznamenán např. skutečný strýc Pepin. Tomáš Mazal popsal někdy přímo cimrmanovské peripetie autora druhé po-

loviny 20. století v komunistickém Československu. Všichni krajane, kteří dorazili i z Modrých hor nebo Batemans Bay, se výborně bavili.

Tomáš Mazal

Oldřich Hamera zmínil ve svém vzpomínání na Bohumila Hrabala (Nymburský pábítel č. 51, str. 4) pohádku Bohumila Hrabala Kopretina. Dnes už málokdo ví, že slavný spisovatel napsal v roce 1965 tuto pohádku, která vyšla v Mladé frontě, nakladatelství Československého svazu mládeže. Tehdy nakladatelství oslovilo své autory, aby do Knižovničky Mateřídoušky napsali texty pro dětské čtenáře. Samozřejmě s jistým ideologickým a výchovným podtextem. Takže pohádka Kopretina vznikla v podstatě na objednávku. Zdá se, že se tohoto úkolu zhostil dobře. I dnes se tento text dá číst.

Kopretina vyšla jako 13. Svazek Knižovničky Mateřídouška v nákladu 50 000 výtisků. Cena brožovaného sešitku o formátu A5 byla 1 Kč.

Pro Literární kabinet Bohumila Hrabala sešitek věnoval David Macháček z Kostomlat.

Bohumil Hrabal: KOPRETINA

Kryštofek byl pasáčkem krav a každou chvíli zaspal. Tak si musil koupit budík, aby se včas probudil. Budík zazvonil, družstevníci, kteří spali o tři zdi dál, vstávali, ale Kryštofek spal dál. Poradili mu, aby si ten budík dával na talíř. Ale ani to nebylo nic platné. Nakonec Kopretina, nejchytřejší kráva z Kryštofkova stáda, na to přišla. Když zvonil budík, šla pod pasáčkova okna a zabučela. Pak ještě přišly dvě krávy, Divizna a Sasanka, a bučely pod oknem sborem. Ale pasáček spal dál. Tak kopretina ducla do dveří a zabučela Kryštofkovi do ucha, a když ani tohle nepomohlo, olízla mu obličej. Nakonec takhle budila pasáčka každý den.

Dneska, tak jako vždycky, Kryštofek vstal, utřel si obličej oslintaný od buzení, vypil teplé mléko, a když vyšel na dvůr, zapráskal bičem a krávy zabučely v jitřní mlze, husté jako mléko. Pak Kryštofek kráčel vesnicí, ze které byly vidět jen plůtky a slyšet štěkání psů a bučení krav a rachot motorů. A že byl Kryštofek rozespalý, každá kráva toho využila a olízla mu kabát.

„No tak, Lucinko, Vojtěško!“ hrozil krávám bičem a potom i těm ostatním a každou poznal a pojmenoval a krávy tomu rozuměly.

Když pak vedl stádo lesem, z listí kapaly kapičky mlhy.

„Padá mlha,“ vykřikl Kryštofek, „dneska bude pěkně!“

„Bude, bude,“ zabučela Narciska a Srdcovka.

„Bude,“ dodala Arnika a zmizela tak jako ostatní v mlze.

Když pasáček přihnul stádo na louku, položil kabát na studený kámen a posadil se. Mlha byla hned hustá jak hrachová polévka, hned zase průhledná, jako když padá sníh. A tak Kryštofek hned viděl všechny krávy, a hned mu zase všechny zmizely. A slyšel, jak jejich zuby sečou mokrou trávu, jako by ze všech stran sekáči sekali kosou tu louku. Teď lehký větřík rozhrnul mlhu. A krávy měly skloněné šije a vykročenou přední nohu a pásly se, jako by z toho palouku pily. Na nebi se zalesklo slunce a bylo vidět dolů, do kraje, kde uprostřed zelených pastvisků byly zlaté čtverce zrajícího ječmene a pole kvetoucích slunečnic. A za Kryštofem mlha rychle odhrnovala lesnatý kopec a skály.

Kryštofek si lehl na kabát, založil ruce za hlavu a myslel na to, jak před třemi lety začal pást krávy, a teď jistotně věděl, že ty krávy bude pást celý život, protože si nedo-

vedl představit pěknější zaměstnání. Vždyť takové dobytče je nejen krásné, ale i užitečné, taková kráva dává lidem mléko a maso a kůži a kosti. Celá taková kráva je stoprocentně užitečná, nic z ní nepřijde nazmar, všechno je k užítku. Tak Kryštofek přemýšlel, cítil, jak slunce mu svítí do tváří, slyšel zpěv ptáků a bzukot zlatých a modrých much a do toho jak krávy škubají trsy trávy a s chutí to žvýkají. Pak cítil, jak přes tvář se mu položil stín. Otevřel oči a nad ním se nakláněla Kopretina.

„Jdi, jdi,“ řekl pasáček, „kdes byla předevečirem a včera, kde?“

Kopretina se dívala na Kryštofka a Kryštofek na ni.

„Zlobím se na tebe! Uteklas do lesa. Ale to bylo naposledy, rozumíš?“ domlouval pasáček a viděl, že ta kráva má opravdu krásné oči docela podobné kopretině.

Kopretina mu olízla rukáv, pak něžně i ucho. Kryštofek poklekl a vykřikl: „Tak já ti to odpouštím, ale uteklas naposledy!“

A kráva do pasáčka ducla a on spadl na záda, ale hned se vymrštil a vzal bič a práskal do vzduchu a volal: „Já tady nejsem pro smích! Slyšíte?“

Ale všechny krávy se smály a skály vracely ozvěnu.

Kryštofek se posadil, pak ulehl na starý kabát, založil ruce za hlavu a snil a dřímал a naslouchal zpěvu a cikotu cvrčků. A usnul.

Tu cítil, jako by mu někdo přejel přes obličej mokrým rejžákem. Otevřel oči a viděl kravskou hlavu. Vyskočil a mnul si oči.

„Maceško, co je?“ vykřikl.

Ale Maceška se dívala na ostatní krávy, které stály u cesty. Přes les se ozvala pišťala parní pily.

„To už je poledne?“ udivil se a podíval na slunce a řekl, „Opravdu, poledne.“

A vzal starý kabát a sestupoval z pastviny do vesnice k dojení.

Když Kryštofek poobědval a přišel ke svému stádu, řekla mu dojička: „Hele, Kryšto, ty piješ na pastvě mlíko?“

„Nepiju,“ řekl.

„Tak tamhle ta kráva už třetí den mi nenadojí ani kalíšek,“ řekla dojička.

„To je Kopretina!“ zvolal Kryštofek.

„Někdo ti ji tam podojuje. Dej si na ni pozor!“ řekla dojička a vylila mléko z kbelíku do velké konve.

Kryštofek pak hnul stádo znovu na pastvu. Cestou přemýšlel a bičem usekával červené květy jetele. Zase dal kabát na vy-

hřátý kámen a lehl si, díval se do nebe, pak kousla stébla trávy. Pak se posadil a vytáhl z kapsy kulaté zrcátko a opatrně to zrcátko dával tak, aby viděl na Kopretinu, která se pásla za jeho zády.

Když ji pozoroval půl hodiny, viděl, jak Kopretina zvolna se pase blíž a blíž k lesu. Teď se zastavila, podívala se na pasáčkova záda a vešla do bukového lesa. A její strakaté tělo se míhalo mezi kmeny. Pak v tom kapesním zrcátku zmizela.

Kryštofek vstal a běžel do lesa. Slyšel, jak Kopretina se dere maliním a pod nohami jí praskají suché větvičky a šešestí listů dubového podrostu. Pak se asi Kopretina zastavila. Zastavil se taky. Opatrně se plížil kupředu.

Rozhrnoval větvičky doubků a lískových oříšků. Teď ztuhl.

Pod kmemy mladých doubků stála Kopretina a vedle ní telátka, asi tak čtyři dny staré.

V podrostu mlází byl pelíšek jak jesličky. Kráva stočila šjí a olizovala telátka a přivírala oči.

Kryštofek se otočil a po špičkách odešel od dubového lesíčka. Pak utíkal nazpátek ke svému stádu. Chudinka, pomyslel si, už čtyřikrát jsme ji odstavili telátka na studený odchov, kdybych byl Kopretinou, udělal bych to zrovna jako teďka ona. Ale takhle to být nemůže, to musí každý uznat i sama Kopretina. Avšak jak na to?

Kryštofek se zastavil, přemýšlel, pak udeřil pěští do otevřené dlaně.

„Už to mám!“ vykřikl a běžel ke kravám. Vzal bič a zapráskal.

„Holky moje, jdem!“ křičel.

A práskal a hnal celé stádo do lesa, směrem ke Kopretině.

Před dubovým lesíčkem dával kravám znamení, jen aby šly pořádně dál. Když poslední zmizela za ořešim, opatrně rozhrnul větvičky.

Pod doubkou bylo jako v kostelíčku. Krávy stály kolem Kopretiny a dívaly se na telátka.

„No né, vy máte kluka jako buka,“ řekla Pivoňka.

„Takovýho bejčka jsme tady už leta neviděly, na mou duši,“ dušovala se Hyacinta.

Telátka zabečelo.

„A jakej má hlas, celej tatínek,“ pochválila Bledule.

Kopretina stála a klopila kopretinové oči, rděla se tou chválou. Pak se rozhlídla po všech kravách a z jejich očí viděla, že tohle telátka je opravdu překrásné.

Pomněnka vykročila a olízla telátka a řekla: „Já jsem tvá teta.“

Kryštofek obešel ořeší a maliní, pak zapráskal bičem a volal: „Holky moje, kdepak jste!“ a vykročil pod doubkou a nevyšel si Kopretiny, ale práskal bičem a pobízel stádo: „Alou! Na pastvu! Ať máte mlíko!“

Krávy se hnuly, ale telátka už měly mezi sebou.

Když stádo přišlo na pastvisko, začalo se pást. Jen Kopretina stála jako zmoklá a telátka se k ní lisala.

Kryštofek přišel, podíval se znalecky a řekl: „Kopretino, tak krásného bejčka jsem neviděl. To telátka zůstane tady s námi. To ti slibuju. A že se narodilo v dubovém lesíku, budeme mu říkat Doubek.“

„Doubku, Doubku!“ volal Kryštofek na telátka a poklekl a nastavil dlaň.

Telátka pak zvedlo hlavu a něžně mu duclo do ruky.

Doposud nepublikované interview Bohumila Hrabala z roku 1993

LIDOVÉ NOVINY

SOBOTA 3. LEDNA A NEDELE 4. LEDNA 2015

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

CENA 19 Kč | XXVIII/2

Nejchlípnější jsou starci

V roce 1993 přijeli za Bohumilem Hrabalem dva maďarští novináři – Attila Varga a István Kolozsvári – aby s ním udělali reportáž pro maďarský Playboy. Neměli to jednoduché – dvakrát přijeli do Kerska a Mistr je dvakrát poslal do prdele. Při třetí návštěvě ledy začaly tát a při čtvrté se konečně slíbený rozhovor uskutečnil. I když do prdele byli v jeho průběhu poslání nesčetněkrát.

Hrabal: Kdo jsem

V Los Angeles

V úterý 17. února 2015 byla slavnostně zahájena výstava nazvaná „Hrabal: Kdo jsem“ v prostorách Generálního konzulátu ČR v Los Angeles a trvala do 1. května.

Výstava se konala pod záštitou Ministerstva kultury ČR, Daniela Hermana a tento jedinečný úvod do života slavného českého spisovatele sestavil kurátor Tomáš Pavlíček. Materiály a dokumenty pro výstavu poskytl: České muzeum výtvarných umění, Deutsches Literaturarchiv Marbach, Galerie hlavního města Prahy, Galerie Ztichlá Klíka, Muzea umění Olomouc, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Polabské muzeum - Regionální muzeum Nymburk, Tomáš Mazal, Josef a Jiřina Zumrovi.

Retrospektivu života a děl nadčasového vlivu a inspirace českého spisovatele Bohumila Hrabala (1914-1997) zobrazilo třináct velkých barevných panelů.

Z obsahu interview byli zřejmě v redakci Playboye tak vyděšení, že z něj nakonec vyšla jen velmi okleštěná verze. Nahrávka rozhovoru pak ležela dlouhá léta v archivu. Magnetofonovou pásku získal nedávno István Léko, nynější šéfredaktor Lidových novin, a dal ji v redakci přepsat.

„Usoudili jsme, že jde o materiál zajímavý – a jaksí dojemný. Stojí za to ho po dvaadvaceti letech oprášit a v podobě maximálně autentické publikovat; výjimkou jsou místa, která jsou z nahrávky prostě nesrozumitelná. Pravdou je, že na papíře přepis syrového řečového proudu vychází velmi fragmentálně, těžkavě a třeba i zmateně a jaksí surrealisticky... Budiž však tato publikace počtou velkému lyrikovi a něžnému sprostákovy, od jehož narození uplynulo v právě skončeném roce sto let,“ píše v předmluvě k publikovanému rozhovoru Jiří Peňás.

Celý rozsáhlý, dvoustránkový článek vyšel v Lidových novinách z neděle 4. ledna 2015. Na titulní straně je s Hrabalovou fotografií upoutávka, na stranách 24 a 25 je samotný rozhovor, opět s fotografií.

Pravdou je, že to není čtení pro puritány. Zcela určitě se stane vodou na mlýn lidem, kteří nemají Bohumila Hrabala rádi a již v průběhu roku „Hrabalovy stovky“ na něj kydali špinu a výčitky. Nutno je ovšem přihlídnout k tomu, že rozhovor byl pořízen pro maďarskou verzi Playboye. A rovněž k faktu, že devětasedmdesátiletý spisovatel neměl potřebu, ostatně on ji neměl nikdy, na něco si hrát. Podobným tónem hovořil i v některých svých textech.

Vyjadřuje se k tomu i v rozhovoru: „Nejchlípnější jsou ne mladíci, ale starci jako jsem já. Moje fantazie vyvolává ve mně erotické a sexuální představy takovým způsobem, že se to blíží k jistému druhu smrti, ovšem to vím jen já, a to mi bude příští rok osmdesát let.“

Jiří Peňás ale po právu upozorňuje: „Frekvence slova, jež použil nedávno prezident Zeman, je značná, přitom zní jinak...“

Je to přesně podle pravidla, že ne každý, kdo používá nemravna slova, je sprosták.

Výtisk lidových novin ze 4. ledna 2015 nám věnoval Vladimír Kvíz. Pokud by si chtěl ono interview kdokoliv přečíst, je k dispozici v Literárním kabinetu Bohumila Hrabala v Městské knihovně v Nymburce.

Hrabal není ležák

S krásným mottem „Hrabal není ležák“ uvádí činohra Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, na scéně Divadla Jiřího Myrona, Postřiziny.

V jevištní úpravě Jiřího Janků a Petra Svojtky je Ostravští uvedli v premiéře 6. listopadu loňského roku ke stému výročí narození Bohumila Hrabala a úspěšně je reprizují.

V hlavních rolích se představují: František Strnad – Francin, Lada Bělašková - Maryška, František Večeřa – Pepin, Tomáš Jirman – de Giorgi, Vladimír Čapka – doktor Gruntorád, Jan Fišar – Půlpán, Ivan Dejmal – Boďa, Petr Houska – Myclík, Aleš Bilík – Martin, Robert Finta – Krákora.

Filmové adaptace podle Bohumila Hrabala - 6

NĚŽNÝ BARBAR

Film, zasazený do staré Libně, který nebyl nijak nadšeně přijat kritikou, ale ani diváci se do kin nehrnuli, vznikl v roce 1989. Faktem ale zůstává, že bylo vytvořeno dílo vymykající se z fil-

mové tvorby druhé poloviny devadesátých let.

Režijní debut Petra Kolihy vznikl podle stejnojmenné novely Bohumila Hrabala, která zachycuje skutečné a jedinečné autorovo přátelství s Vladimírem Boudníkem a filosofem Egonem Bondym. Václav Nývlt použil pro dramaturgii Hrabalovy texty *Něžný barbar* a *Automat Svět*.

Svrázný kreslíř a grafik Vladimír Boudník (Boleslav Polívka) je jedním z pražských intelektuálů, kteří si v padesátých letech místo souhlasu s tehdejšími krutým komunistickým režimem vybrali raději bohémský způsob života na okraji společnosti. Jeho nejbližšími přáteli jsou Doktor, pracující ve sběrných surovinách (Jiří Menzel), a filosof Egon (Arnošt Goldflam), se kterými se nejčastěji setkává v libeňském au-

tomatu Svět. Nejnovějším Boudníkovým počinem je výstava jeho grafik v tovární hale v ČKD, kterou blahosklonně povolil tamní referent ROH. Vladimír na „vernisáži“ předvede kousek, při kterém se téměř nechá rozdrtit bucharem, což samozřejmě těžce nese jeho milanka Tereza (Ivana Chýlková). Vladimír se ostatně často pohybuje na hraně mezi životem a smrtí. Se svými přáteli se střídavě hádá a pak usmíruje, pokouší se objasnit světu vlastní výtvarný styl explozionalismus nebo aspoň přimět lidi, aby někdy popustili uzdu vlastní fantazii. To vše až do doby, než „z hráze přítomnosti po hlavě skočí do srdce věčnosti...“

Některé kritici se nechali slyšet, nefilmová podobizna „Vladimírka“, jak Boudníkovi říkal Bohumil Hrabal, není dostatečně autentická, což platí i o Egonu Bondym či samotném Hrabalovi. Leč výsostným právem scénáristovým i režisérovým je upravit si literární předlohu do filmové řeči a filmových obrazů. Na druhou stranu i autor předlohy Bohumil Hrabal si život svůj i svých přátel přetavil literární stylizací do určité podoby, která ne zcela odpovídá skutečnosti.

Ve filmu *Něžný barbar* se sešli Jiří Menzel a Valerie Kaplanová.

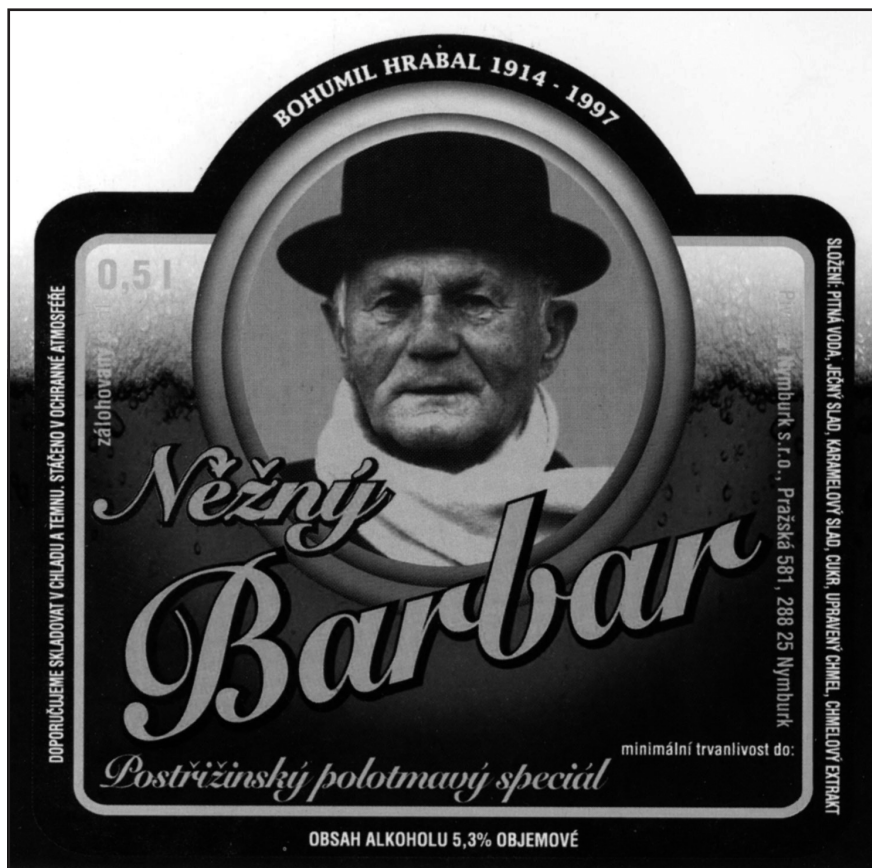
Kdo se na filmu podílel?

Scénář - Václav Nývlt, režie - Petr Kolih, kamera - Vladimír Smutný, hudba - Miki Jelínek.

Obsazení: Boleslav Polívka – výtvarník Vladimír, Jiří Menzel – spisovatel zvaný Doktor, Arnošt Goldflam – filozof Egon, Ivana Chýlková – Vladimírova milanka Tereza, Evelyn Steimarová – výčepní v automatu Svět Marie, Valerie Kaplanová – uklízečka Šulcová, Jaromír Hanzlík – neúspěšný sebevrah Alois Nejedlo, Lenka Termerová – Anička Nejedlová, Rudolf Hrušínský – opilec ze železniční restaurace, Luba Skořepová – žena s kočárkem, Miroslava Pleštilová – nevěsta, Pavel Nový – sanitář, Pavel Zedníček – sanitář, Vlastimil Venclík – kulturní referent ROH, Jan Kehár – mladší příslušník VB, Leoš Suchařípa – uměnovědec na vernisáži.

Dále hráli: Ivan Vyskočil, Zdeněk Srstka, Jiří Hálek, Miroslava Pleštilová, Miroslav Štibich, Antonín Zaccal, Vladimír Salač, Jiří Schmiedt, Jiří Datel Novotný, Ladislav Brothánek, Josef Vondráček, Uršula Kluková, Jaroslav Kyncl, Stanislav Tríska, Gustav Vondráček, Filip Smoljak, Petra Hanzlíková, Naděžda Kreclová, Růžena Rudnická, Zdeněk Hess, Martin Čížek, Milan Charvát.

Vedle knihy *Něžný barbar*, znovu vydaná Mladou frontou v roce 2014, a DVD s filmem je možné si koupit i E-knihu *Něžný barbar* (vydala Mladá fronta 2008).

Něžný Barbar se jmenuje pivo z nymburského pivovaru (obsah alkoholu 5,3%, třináctistupňový polotmavý speciál, který přídatkem speciálního sladu získává příjemný karamelový nádech a sytou jantarovou barvu. Na pivovarských soutěžích získalo toto pivo řadu prestižních ocenění a mezi spotřebiteli je velmi oblíbené.

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský vábítel – květen 2015. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechlapská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Boftisk, Potoční ul., 288 02 Nymburk, tel.: 325 513 025. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.